

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurhariduse osakond

Kultuurikorralduse õppekava

Liina Abram

JAKOBSONI TALUPÄEV

Lõputöö

Juhendaja Marju Mäger, MA

Kaitsmisele lubatud_____

Viljandi 2015

Sisukord

SISSEJUHATUS.....	3
1. ORGANISATSIOONI ANALÜÜS	4
1.1. Organisatsiooni keskkond	4
1.2. Organisatsiooni kirjeldus.....	5
1.3. Organisatsiooni struktuur	7
2. JAKOBSONI TALUPÄEVA KORRALDUSPROTSESS	8
2.1. Sündmuse kirjeldus	8
2.2. Sündmuse planeerimine.....	9
2.3. Sündmuse konkurendid	14
2.4. Sündmusest teavitamine	15
3. SÜNDMUSE MÕJU	17
4. ENESEREFLEKSIOON	19
KOKKUVÕTE.....	21
KASUTATUD ALLIKAD	23
LISAD	25
Lisa 1 Sündmuse korraldamisega seotud tegevused ajalises lõikes	25
Lisa 2 Sündmusega seotud riskide määratlemine ja meetmete kavandamine	29
Lisa 3 Sündmuse korraldamise eelarve ja selle täitmine.....	32
Lisa 4 Sponsorluse palvekiri	34
Lisa 5 Sündmuse sponsorite esemelise toetuse arvestus	35
Lisa 6 Jakobsoni talupäeva teavitusplaan.....	36
SUMMARY	39

SISSEJUHATUS

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kultuurikorralduse eriala loov-rakendusliku lõputööna korraldasin 18.mail 2014. aastal Jõgevamaal Torma vallas Vaiatu külas sündmuse Jakobsoni talupäev.

Jakobsoni talupäev on pikaajalise korraldamise traditsiooniga kevadine laat. Talupäevaga kantakse edasi Torma valla ajaloolise tähtsusega isiku C. R. Jakobsoni väljaõeldud põhimõtteid ja väärtuseid. Torma valla tunnuslause on: “Adra ja sulega Jakobsoni vaimus.” (Torma valla tunnuslause 2015)

Talupäev on oodatud vabaõhusündmus Torma valla ja Jõgeva maakonna teiste piirkondade elanikele. Talupäev lähendab toimumiskoha küla Vaiatu kogukonnaliikmeid ja tõstab Vaiatu Küla Seltsi tuntust maakonnasiseste sündmuste korraldajana.

Töö koosneb neljast peatükist. Esimeses peatükis ja alapeatükkides kirjeldan ja analüüsin sündmust korraldanud organisatsiooni Vaiatu Küla Selts. Töö teises peatükis ja alapeatükkides tutvustan ja analüüsin korraldatud sündmust, Jakobsoni talupäeva, võttes aluseks projekti läbiviimise põhimõtteid. Lõputöö kolmas peatükk puudutab sündmuse sotsiaal-majanduslikku mõju piirkonnale.

Töö viimased osad on eneserefleksioon ja kokkuvõte. Tööle on lisatud sündmuse läbiviimisega seotud materjale.

1. ORGANISATSIOONI ANALÜÜS

1.1. Organisatsiooni keskkond

Organisatsiooni keskkond on M. Vadi (2001) kirjeldatu põhjal kõigi väljaspool organisatsiooni asuvate ja organisatsiooni või selle üksikuid osi mõjutavate elementide ühendus, mille võib jagada kaheks lähtuvalt geograafilisest paikkonnast ja koostegevuse võrgustikust.

Geograafiliselt tegutseb Vaiatu Küla Selts Torma vallas, Jõgevamaal. Torma vald asub Tallinnast 180 km, Tartust 50 km kaugusel. Valla pindala on 349,3 km². Torma vallas on kaks alevikku, Torma ja Sadala, ning 23 küla.

01.01.2014 seisuga oli vallas 2140 elanikku. Elanike arvu järgi on Torma vald maakonnas suuruselt kolmas vald ning vabariigi keskmise suurusega vald. (Torma valla tutvustus ja asukoht 2015)

Vaiatu külas elab 172 inimest, kellest 1/4 on lapsed ja 1/4 pensioniealised. Lapsed õpivad Torma põhikoolis viie kilomeetri kaugusel ja tööealised elanikud töötavad Jõgeval 20 kilomeetri, Tormas viie kilomeetri ja Tartus 60 kilomeetri kaugusel, tööle käiakse ka välismaale.

Torma valla arengukava (2015-2023) põhjal tegutseb vallas viis külaseltsi ja üks seltsing. Seltsid on seotud külade elu arendamisega, esineb ka kultuuri- ja spordiselts.

Torma vallas on kolm rahvamaja kuid ei tööta ühtegi kultuuritöötajat. Viimati töötas Torma vallas vallaüleline kultuuritöötaja 2012. aastal. Kuni 2013 aastani tegutsenud valla volikogu oli seisukohal, et kõik rahvamajad tuleb anda mittetulundusühingute kasutusse, et hoogustada seltside tegevust ning vähendada vallavalitsuse vastutust rahvamajades toimuva kultuuritöö korraldamises. Sellest hoolimata näeb Torma vald oma arengukavas ette, et rahvamajad peavad olema aktiivses ning sisulises kasutuses, toimivad ringid. (Torma valla arengukava 2015-2023).

Torma valla rahvamajad asetsevad naaberasulates üksteisest 5-10 kilomeetri kaugusel. Torma vallas asuvatele rahvamajadele lisaks mõjutavad Vaiatu Küla Seltsi ja Vaiatu rahvamaja tegevusi ka Torma Põhikooli, Torma spordihoone ning Sadala Põhikooli ja naabervaldade kultuurimajade tegevused. Naabervaldade kultuurimajad asuvad 20 kilomeetri kaugusel Jõgeval, Mustvees ning Palamusel. Selle tõttu kattuvad osaliselt loetletud asutuste sihtgrupid ja huvigrupid.

1.2. Organisatsiooni kirjeldus

Käsitletav organisatsioon on 2000. aasta detsembris loodud mittetulundusühing Vaiatu Küla Selts. „Organisatsioon on kindla inimrühma ühiste eesmärkide taotlemiseks moodustatud ja terviklikult korraldatud ühendus. /.../ Organisatsiooni loomise ja talitlemise peamine mõte on saavutada ühiselt tegutsedes rohkem ja väiksemate jõupingutustega kui eraldi tegutsedes.“ (Üksvärv 2004, lk 15) „Mittetulundusühing on isikute vabatahtlik ühendus, mille eesmärgiks või põhitegevuseks ei või olla majandustegevuse kaudu tulu saamine.“ (Mittetulundusühingute seadus, 2015)

Vaiatu Küla Selts asutati eesmärgiga hoolitseda rahvamaja tegevuse ja külaelu arendamine eest Vaiatu külas, osutada vajalikke kogukonnateenuseid ning korraldada kultuurisündmuseid. (Vaiatu Küla Selts põhikiri 2014) Vaiatu Küla Seltsi kuulus 2014. aastal 28 liiget.

„Organisatsiooni loomise ja funktsioneerimise olemust iseloomustatakse üldisema mõistega „missioon“.“ (Vadi, 2001, lk 259) M. Vadi (2001) selgitab, tuginedes Leimann, Oja ja Terk (Leimann, Oja, Terk 1987) öeldule, et missioon vastab küsimusele – miks süsteem eksisteerib, milles on ta vajalik, mis on tema eksistentsi õigustuseks?

„Organisatsiooni juhtimise seisukohalt on missiooni määratlemine tähtis, sest võimaldab luua hea kujutluspildi organisatsiooni olemusest ja väärtushinnangutest. Missioonil on ka organisatsiooni liikmeid innustav ja ühtsustunnet kujundav mõju.“ (Vadi, 2001, lk 259)

2014. aastaks ei olnud selts endale missiooni sõnastanud ega kirjeldanud muul viisil organisatsiooni väärtushinnanguid. Missiooni puudumist peab seltsi juhatus oluliseks puuduseks ning soovib 2015. aastal jõuda seltsi missiooni sõnastamiseni.

Seltsi eesmärkideks on: Vaiatus on aktiivne kogukond, kogukonnale on kättesaadavad teenused ning kultuurilised elamused, Vaiatus on toimiv rahvamaja. Selts korraldab oma tegevused kooskõlas Torma valla arengukavaga ja Vaiatu küla arengukavaga, mille koostamise ja täiendamise eest selts hea seisab.

Torma valla arengukava 2015-2023 alusel, on vallas kultuuritöö nõrkusteks asjaolu, et rahvamajade, sh Vaiatu rahvamaja, remont on lõpetamata, mis tuleneb rahaliste vahendite nappusest. Vaiatu Küla Selts on nii Torma valla kui Vaiatu küla arengukavades toodud nõrkuse likvideerimiseks kirjutanud mitmeid projekte, mille abil on korrastatud kõige olulisemad Vaiatu rahvamaja kasutamist võimaldavad ruumid. Korrastatud ruumid võimaldavad toetada Torma valla kultuuri, spordi ja külaliikumise valdkondlike arengueesmärkide täitmist, mille hulgas on: “4.1. Renoveeritud rahvamajad aktiivses kasutuses.” (Torma valla arengukava, 2015) Ette nähakse, et igale rahvamajale on leitud oma funktsioon, tegutsevad isetegevus- ja spordiringid ning on aktiivne kogukond. Valla seisukohaks on, et kui rahvamajad on remonditud ja heas korras, siis kogukonnad kasutavad neid aktiivsemalt.

Kuna Vaiatu küla arengukavas aastateks 2010-2015 on eesmärk, et rahvamaja on multifunktsionaalses kasutuses, alustab Vaiatu Küla Selts isetegevusringide ja kultuurisündmuste korraldamisele lisaks kogukonnaköögi tegevust. Kogukonnaköögis pakutakse teenusena toidlustust peo- ja peielaudadele ja korraldatakse toiduga seotud töötubasid. Kogukonnateenuse pakkumine eristab Vaiatu rahvamaja teistest piirkonna rahvamajadest, mis tegutsevad isetegevusringide tegutsemise kohana.

Kindlat definitsiooni mõistele „kogukonnateenus“ ei ole kokku lepitud kuid ühendus Eesti Külaliikumine Kodukant toob esile mõned olulised tunnused, mis läbivad mitmeid kogukonnateenuste määratlusi: kogukonnateenus on vajalik kogukonna liikmetele ja kogukonna arengule; pakujateks on üldjuhul teised kogukonna liikmed, kaasates pakkumisse vabatahtlike panust; eesmärgiks ei ole kasumi taotlemine, samas on oluline, et teenuse pakkumisega seotud kulud saaks kaetud. (Eesti Külaliikumine Kodukant Kogukonnateenus, 2015)

Vaiatu Küla Selts alustab kogukonnaköögi tegevusega kuna piirkonnas on surnuaedade läheduse tõttu vajadus peielaudade korraldaja järele. Veterinaar - ja Toiduametist tunnustatuse saanud kogukonnaköögi ruume saavad inkubaatorina kasutada ka algajad ettevõtjad, kes soovivad oma toodet välja arendada. Jõgevamaa Koostöökoja arengukavas 2008-2013, lähtudes kohaliku LEADER tegevusgrupi arengukavast, sisaldub prioriteedina maaettevõtluse mitmekesistamine. Ettevõtluse mitmekesistamise üheks peaesmärgiks on tegevuspiirkonnas noortele atraktiivsete töökohtade pakkumine. (Jõgevamaa arengustrateegia 2020+) Vaiatu Küla Selts on 2015. aastal loomas, vastavalt Jõgevamaa Koostöökoja arengukavale, töökoha 17-29 aastasele töökogemuseta noorele, kes hakkab tööle loodavas kogukonnaköögis.

1.3. Organisatsiooni struktuur

A.Perens mõtestab organisatsiooni struktuuri järgnevalt: „ Struktuur põhineb organisatsiooni üksikute osade vahelistel suhetel püsivatel seostel./.../ Struktuuris määratletakse rollid ja rollisuhted vastavalt organisatsiooni eesmärkidele“. (2001)

Vaiatu Küla Seltsi struktuuri võib kirjeldada kui lihtstruktuuri. „Lihtstruktuur: on levinud noortes organisatsioonides, kus on tähtsal kohal autokraatlikud põhimõtted. (...) Formaalseid reegleid ja protseduure on vähe.“ (Brooks *et al* 2006) Seltsis ei ole vertikaalset alluvusastmestikku ning töökorraldus on paindlik. Tegevjuhiks on juhatuse esimees. Seltsi kõrgeim võim üldkoosolek võtab vastu otsuseid kuid otsustamiseks teeb ettepanekuid juhatuse esimees, kes valitakse koos juhatusega kolmeks aastaks. Seltsis töötavad vabatahtlikud liikmed, tegutsedes väljaspool organisatsiooni ruume, põhiliselt kodus, vahetades infot telefonitsi ja e-posti kaudu.

Juhatuse vahetumine iga kolme aasta järel on organisatsiooni arengule takistav asjaolu kuna organisatsioon kaotab tegevuses järjepidevuse. Mitmel aastal on selts pidanud eemaldama liikmeskonnast passiivsed liikmed.

Organisatsioon tegutseb projektipõhiselt, eelarve on muutlik ning tugevalt seotud teostatavate projektidega. Esineb nii pikemaajalise projekte (ehitustööd, kogukonnateenuste juurutamine) kui lühiajalise kestvusega projekte. Seltsi 2008-2014 aasta majandusaasta aruannete alusel on seltsi tulud-kulud periooditi kasvavavad, millele järgneb kahanev periood. Näiteks 2008. aastal olid seltsi tulud 9243 eurot ja kulud 6712 eurot, mis järgmisel 2009. aastal olid vastavalt 7 korda ja 10 korda suuremad ning 2010. aastal võrreldes 2008. aastaga vastavalt 9 korda ja 12 korda suuremad. Selline järsk tõus tulenes läbiviidavast rahvamaja renoveerimise projektist. Seltsi teenitud omatulu on võrreldes projektidest ja annetustest saadud rahastustega madal, 1500-3000 eurot aastas. Raamatupidamisdokumentide ja tegevusaruande põhjal võib täheldada, et 2011. aastal on olnud seltsi tegevustes madalseis.

2. JAKOBSONI TALUPÄEVA KORRALDUSPROTSESS

2.1. Sündmuse kirjeldus

Jakobsoni talupäev on pikaajalise traditsiooniga kevadine laat, mis on oodatud vabaõhusündmus Torma valla ja teiste Jõgeva maakonna piirkondade elanikele. Talupäev lähendab toimumiskohaks oleva Vaiatu küla kogukonnaliikmeid ja tõstab Vaiatu Küla Seltsi tuntust maakonnaülestel sündmustel korraldajana. Talupäev on nimetatud Torma valla ajaloolise tähtsusega isiku C. R. Jakobsoni auks.

Kirjalikud korraldusandmed pärinevad aastast 2005, aga on teada, et talupäeva korraldamisega alustati Torma vallavalitsuse algatusel juba 2002. aastal. Sellest perioodist on sündmuse toimumise kohta säilinud mõned fotod, millel on kujutatud Torma naisrühm koos talupäeva päevajuhiga.

Esimestel aastatel toimus talupäev Torma kultuurimaja juures Torma Põhikooli staadionil. Kuna koolile hakati rajama uut võimlat, mille tõttu ei saanud enam staadionit kasutada, pidi korraldaja leidma talupäeva toimumiseks teise koha. Kirjalike andmete põhjal korraldati 2005. aastal esimest korda talupäev Vaiatu külas vanas mõisapargis, kus asub ka Vaiatu rahvamaja. Seoses koha muutumisega ja kultuurikorraldaja ametikoha kadumisega, sai 2011. aastal Jakobsoni talupäeva korraldajaks Vaiatu Küla Selts.

Jakobsoni talupäeval kaubeldakse istikutega, ettekasvatatud taimedega, seemnetega, väetistega, taimekaitsevahenditega; kodus valmistatud tööriistadega; käsitööga kaltsuvaipadest kõrvarõngasteni. Talupäevale pääs on külastajatele tasuta kuid soovijad võivad osta laadapileti, mis osaleb laadaloosis. Talupäeva ilmestab eeskava, kus esinevad valdavalt oma piirkonna harrastustaidlejad: laulukoorid, rahvatantsurühmad, rahvamuusikaansamblid. Päeva juhib päevajuht, kes kehastab Torma valla suurkuju C. R. Jakobsoni.

Üle kümne aastase korraldusperioodi jooksul on sündmuse päevakava mõnevõrra muutunud. Algperioodil oli talupäeva oluliseks osaks õppetegevus: leivataigna tegemine, vöökudumise õpituba, kaltsuvaipade kudumise õpituba, taimekasvatustööloeng. Vahepealsetel aastatel kadusid kavast kõik õppetegevused ning talupäevast kujunes eeskavaga laat.

Alates 2011. aastast on Vaiatu Küla Selts korraldajana püüdnud anda Jakobsoni talupäevale ka muud sisu peale laadal kauplemisvõimaluse pakkumise. Väga populaarseks on osutunud Jakobsoni piiraka konkurss. „Piirak“ ja „piirakas“ on murdekeelsed sõnad piruka kohta, mis on tulenevad vene keelsest sõnast „pirog“ (Eesti etümoloogiasõnaraamat, 2015). Sõna on kasutusel Peipsi äärsetes piirkondades, kus elab arvukalt vanausuliste järglasi.

Jakobsoni piiraka konkursile toovad kodused küpsetajad oma küpsetised, mida hindab vilunud žürii ja publik saab valida oma lemmikküpsetise. 2014. aastal oli konkursil kaks kategooriat: magus ja soolane piirak. Parimate piirakate tegijatele on alati auhinnad, mille on välja pannud sponsorid.

2.2. Sündmuse planeerimine

Sündmuse planeerimiseks võime kohaldada projekti läbiviimise põhimõtteid. S. Salla sõnul on projekti põhifaasideks planeerimine, teostamine ja lõpetamine. Planeerimisetapis valmivad ajagraafik, eelarve ja juhtimisplaan. Planeerimisprotsessis määratletakse probleemid, mida projekt lahendab ning sihtrühm, püstitatakse eesmärgid, määratletakse tegevused ning ressursid. (2007, lk 13) Sündmuse korraldamise põhjuseks oli tuvastatud probleem, et piirkonnas puudub vastav vabaõhusündmus, kus kogukond saaks nii kultuurilise elamuse kui ka suhelda teiste kogukonnaliikmetega ning samas varustada ennast kevadel tarvilike taimedega.

Sündmuse eesmärk oli: kogukond on saanud võimaluse veeta mõnus päev perega värskes õhus, nautida eeskava ning osta tarvilikke taimi ja käsitööd ning selts on teeninudomatulu. Projekti tulemusena toimus talupäev 18. mail 2014, esinesid kohalikud isetegevuslased, talupäeva külastas 200 külastajat, kauples 45 käsitöömeistrit ja tootjat, toimus Jakobsoni piiraka konkurss.

Jakobsoni talupäeva sihtrühmad olid kohalik kogukond, Torma valla elanikud ja Jõgevamaal ning Ida-Virumaal asuvate naabervaldade elanikud, käsitöömeistrid ja väiketootjad. Igale sihtrühmale andis talupäev midagi. Kohalikule kogukonnale oli võimalus nautida kontsert-eeskava, kogukonnaliikmed said tõestada enda oskusi küpsetamises ja eeskavas osalemisega, suheldes suurenes nende kogukonnatunne ning lisaks oli kevadiste taimede ostmise võimalus toodud mugavalt lähedale. Naabervaldade elanikele pakkusime mõnusat ajaveetmist oma keskkonnast väljaspool, kontserti ning taimede ja käsitöö ostmise-vaatamise võimalust.

Käsitöömeistritele ja tootjatele pakkusime lähipiirkonnas oma toodete müügist tulu teenimise võimalust.

Talupäeva huvigruppideks oli kohalik omavalitsus, talupäeva toetavad sponsorid ja ettevõtjad, isetegevuskollektiivide katusorganisatsioonid nagu teised rahvamajad ja kool. Kohaliku omavalitsuse huvi oli valla suurkuju nimelise sündmuse traditsiooni jätkumine, kohalike sponsorite ja ettevõtjate huvi oli suurendada tuntust kohaliku tarbijaskonna hulgas. Teised rahvamajade ja kooli huvi seisnes oma isetegevuslastele esinemise võimaldamises.

Talupäeva korraldamiseks moodustati meeskond. S. Salla sõnul on tavaline, et meeskond moodustatakse vahetult teostusetapi eel. (2007) Talupäeva korraldamiseks osales meeskond juba planeerimisetapis. A. Perens toonitab, et efektiivne töö projektirühmas eeldab, et kõik liikmed oleksid valmis ja võimelised tegema meeskonnatööd; osalejad oleksid avatud ja loomingulised; projektis osalejad oleksid võimelised tegema ja vastu võtma konstruktiivset kriitikat; kõik rühma liikmed oleksid valmis õppima ja õpetama. (2001, lk 44)

Talupäeva meeskonna moodustamise kriteeriumiteks olid lisaks eelpool loetletule eelnev kogemus meeskonna liikme sobivusest meeskonda, meeskonnaliikme professionaalsed oskused ning valmidus panustada oma vaba aega.

Meeskonna liikmete vastutusalad jaotusid vastavalt sündmuse erinevate osade ettevalmistamisest tekkivatele vajadustele. Talupäeva meeskonnal oli ühine eesmärk ja meeskonna liikmed toetasid üksteist kuid panustasid vastavalt isiklikele võimalustele ning seetõttu ei olnud panustamine ajamahult võrdne. Projektijuhina ehk peakorraldajana tegutses seltsi juhatuse esimees, mistõttu aruandmise kohustust projektijuhilt organisatsiooni juhile ei olnud. Meeskonna liikmed kooskõlastasid oma ülesanded peakorraldajaga ja arutasid läbi teiste liikmetega. Peakorraldaja ülesanne oli jälgida tegevusplaani ja suunata liikmeid plaani õigetähtaegsele täitmisele. Kuna meeskond oli väikesearvuline, ühinesid liikmed osade ülesannete täitmisel uuteks koostöögruppideks, milles täideti ka oma põhiülesannete kõrval teisi ülesandeid. Nii näiteks pidid peaaegu kõik meeskonna liikmed ühinema enne talupäeva toimumist haljastustöid teostavaks grupiks. Järgnev Tabel 1 „Talupäeva meeskond“ iseloomustab meeskonna jagunemist sündmusel läbi viidavate tegevuste ja sündmuse planeerimistööde järgi.

Tabel 1 Talupäeva meeskond

Meeskonna liige	Ülesanded												
	Koosolekute korraldamine ja korraldamise koordineerimine	Kauplejate registreerimine	Eeskava korraldamine	Reklaami ja kodulehe haldamine	Eelarve koostamine ja jälgimine	Jakobsoni piiraka konkursi korraldamine	Talupäeva juhtimine	Laadaloosi korraldamine	Haljastustööde tegemine	Materjalide kujundamine	Kuulutuste printimine	Flaierite jagamine	Kokkuvõtete ja järeltööde tegemine
Peakorraldaja	x		x	x	x				x				x
Liige 1		x							x				x
Liige 2						x		x		x			x
Liige 3						x							x
Liige 4							x		x				x
Tugiisik 1										x			
Tugiisik 2											x		
Tugiisik 3									x				
Tugiisik 4												x	

Jakobsoni Talupäeval läbiviidavad osad olid: laada kauplemistegevus, eeskava, Jakobsoni piiraka konkurss, piletiloos. Sündmuse planeerimistööd olid koosolekute korraldamine, eelarve koostamine ja jälgimine, sponsor- ja kauplejakontaktide läbiviimine, eeskava koostamine.

Peakorraldaja ülesanded olid tegevuste koordineerimine, esinejatega kokkulepete sõlmimine, eelarve koostamine, reklaam ja kodulehtede administreerimine, sponsorite tänamine peale sündmuse toimumist. Teiste meeskonna liikmete ülesanneteks olid laadakauplejate otsimine, registreerimine, kokkulepete sõlmimine; Jakobsoni piiraka konkursile sponsorite otsimine ning konkursi läbiviimine, piirakonkursi žüriiga kokkulepete sõlmimine, laadaloosi korraldamine, kuulutuse kujundamine, läbiviimine talupäeval.

S. Salla sõnul on hea ära määrata tugiisikud või - organisatsioonid, kelle poole saab vajadusel abi saamiseks pöörduda. Tugiisikud on need isikud, kes aitavad kaasa projekti õnnestumisele kuulumata projektimeeskonda, vastutamata osutatud abi eest ja saamata osutatud abi eest tasu. (Salla 2007, lk 36). Jakobsoni talupäeva korraldamisel tegutsesid tugiisikutena

professionaalne fotograaf, Torma vallasekretär, ehitusmees ja laadakaupleja, tegutsedes nendes valdkondades kus nad tavapäraselt töötavad.

Nagu näha eelnevast loetelust, ei olnud tugiisikutel ülesandeid, mis hõlmaks tegevusi talupäeva toimumise päeval. Sellest tulenevalt jagunesid ülesanded talupäeva toimumise ajal meeskonna liikmete vahel.

Projekti latusaks korraldamiseks on vajalik kehtestada sisekommunikatsiooni kord. „Sisekommunikatsioon kaudu levitatakse projektiorganisatsiooni sees infot projekti teostamise käigu, sise-ja väliskeskkonnas toimuvate muudatuste, uudiste, otsuste, tekkinud probleemide, võimalike lahenduste jms kohta.“ (Salla 2007, lk 40)

Talupäeva projektimeeskonna sisekommunikatsiooni osas lepiti kokku, et infot vahetatakse telefonitsi või e-posti teel. Kuna sündmuse korraldamise aeg oli piiratud 1,5 kuu pikkuse perioodiga, oli tavaline, et korraldamise ajal toimus igapäevane omavahel ühenduse võtmine ja infoedastus nii telefonitsi, e-posti teel kui omavahel kohtudes. Meeskond arvestas sisesuhtlusel asjaolu, et kõik meeskonna liikmed töötavad töönädala jooksul oma põhitöökohtadel ega saa koheselt tutvuda talupäeva puudutava e-posti sisuga. Sellest tulenevalt aktsepteeriti telefonikõnesid õhtusel ja töövälisel ajal.

„Oluliseks infovahetuse ja projekti edenemise kontrollivahendiks on koosolekud.“ (Salla, lk 41) Talupäeva meeskonnas viidi läbi iganädalased koosolekud aktiivse korraldusperioodi algusest kuni sündmuse järelaruteluni. Koosolekutel arutati läbi korraldust puudutavad küsimused ning erinevad lahendamist vajavad probleemid, millega meeskonna liikmed kokku puutusid. Koosolekutel said nii meeskonna liikmed kui peakorraldaja ülevaate ajagraafikus püsimisest, koos analüüsiti, kas tegelikkus vastab planeeritule, hinnati projekti riske ning jagati ringi ja täpsustati kiiret lahendust vajavad ülesanded. Tabelid 2-4 (Lisa 1) kajastavad Jakobsoni talupäeva läbiviimiseks planeeritud tegevusi vastavalt sellele, kas tegevused olid ette nähtud planeerimisperioodiks, sündmuse toimumise päevaks või sündmuse järgsesse perioodi.

Tabelis 2 „Projekti planeerimisperioodi tegevused ajalises lõikes“ on planeeritud tegevused alates 2013 aasta septembris Torma valla eelarvesse taotluse esitamisest kuni toimumiskoha ettevalmistamiseni sündmuse päevaks mais 2014. Planeeritud tegevused sisaldavad nii kauplejate, esinejate kui teavitamisega seotud ülesannete täitmist. Tabelis 3 on tegevused, mida oli vaja läbi viia sündmuse toimumise päeval enne talupäeva laada avamist, talupäeva toimumise ajal ning peale sündmuse lõppu. Tegevused on Tabelis 3 esitatud kellaajalises

lõikes koos tegevuste läbiviimise eest vastutanud isikute nimedega. Sündmuse toimumise ajal oli oluline, et kõik meeskonna liikmed olid teadlikud oma ülesannetest ning tegutseti ajamäärangust kinni pidades. Tabelis 4 „Sündmuse toimumise järgsed tegevused ajalises lõikes“ on esitatud tegevused, mis viidi läbi peale sündmuse toimumise päeva. Tabel 4 sisaldab tegevusi nagu sponsoritele tänukirjade saatmine, sündmuse kokkuvõttekoosoleku korraldamine ja aasta lõpus sponsoritele jõulutervituste saatmine.

„Projekti meeskonna moodustamise järel tuleb läbi mõelda, missugused materiaalseid ressursse vajatakse projekti elluviimiseks.“ (Salla 2007, lk 37)

Sündmuse materiaalse baasi moodustasid projekti läbi viimiseks vajalikud ruumid ja väliala; side- ja transpordivahendid; kontoritehnika; väliinventar. Koosolekute pidamiseks vajalikud ruumid olid seltsi käsutuses olevas rahvamajas. Sündmuse läbi viimiseks vajalik väliala on seltsi käsutuses olev park koos laululavaga. Side- ja transpordivahenditena kasutasid meeskonna liikmed isiklikke telefone, arvuteid ja autosid. Sündmuse päeval kasutati väliinventarina seltsi käsutuses olevaid Torma vallavalitsuse õuepinke, Jõgevamaa Kodukandi Ühenduse välitelki, Vaiatu rahvamaja laudu ja toole. Haljastustööde teostamiseks kasutati seltsi murutraktorit ja hekilõikurit ning isiklikke aiatööriistu.

Puuduvate vahendite hankimiseks tehti lisamärkused tegevusplaani. Vahendite hankimisel välditi kulutuste tegemist, võimalusel hangiti vahendid sponsorluse korras või kasutati isiklikke esemeid. Isiklike vahendite kasutamine kajastub tabelis 6 „Sündmuse korraldamise eelarve ja selle täitmine.“ (Lisa 3)

Eelarve kulu poole moodustasid eeskavaga seotud kulud, korraldamisega seotud kulud, kulud reklaamile ning transpordi ja heakorruga seotud kulud. Eelarve tulu poolele arvestati Torma vallavalitsuse poolne toetussumma, sponsorite toetus laadaloosi ja piirakakonkursi läbiviimiseks, tulu loosipiletite müügist ning tulu laada müügikohtade pakkumisest. Eelarve oli nii kulu kui tulu arvestuses oluliselt väiksem erinedes tegelikust kulust ja tulust. Eriti suured erinevused tekkisid vabatahtlike meeskonnaliikmete töötundide arvelt, mida oli neli korda rohkem kui arvestatud ning sponsorite annetatud esemete arvestusest. Meeskonnaliikmete tööjõukulu on arvestatud Statistikaameti kodulehel (2015) toodud 2013 aasta III kvartali keskmiselt brutopalgalt. Sponsorite annetatud esemete arvestuslik hind on toodud tabelites 7 ja 8. (Lisa 5) Annetatud esemete väärtus on arvestatud tuginedes veebikeskkondadest saadud hindadele ning sponsorite infole.

Eelpool mainitud koosolekutel hinnati ka võimalikke projekti läbiviimisel tekkivaid riske.

„Projekti riskide teadvustamine ja nende ennetamise võimaluste kindlaks tegemine on projekti õnnestumise olulisemaid eeldusi. Riske analüüsitakse igas etapis - ideede esmasest valikust projekti tulemuse valmimiseni.“ (Salla, lk 41) „Projekti riski võib defineerida kui sündmust, mis toimudes võib ohustada projekti edukat läbiviimist. /.../ Erinevate riskide esinemise tõenäosus ja mõju on erinev. Seetõttu tuleks riske hinnata nende tähenduse järgi. Hinnata tuleks: riski esinemise tõenäosust (suur, keskmine, väike)

mõju, mis riskil on kui ta esineb (suur, keskmine, väike)

vastumeetmete mõjusust.“ (BCS Koolitus, Kuidas viia läbi ...2015)

Koosolekute aruteludel hinnatud riskide kohta tehti märkeid protokollidesse ja tegevusplaani, leppides samas kokku võimalikud riskide maandamise vahendid. Tabelis 5, „Riskide määratlemine ja meetmete kavandamine“, kajastuvad riskid, mida peeti talupäeva korraldamisel tõenäolisteks. (Lisa 2)

Ilmastikuga seotud riskid on alati välisündmuste korraldamisel oluliseks riskiallikaks. Kõige suuremaks võis hinnata riski, mille oleks kaasa toonud ilma järsk jähnenemine. Taimedega kauplejad oleks võinud teha sel puhul otsuse, et ei tule oma kaubaga välja. Ostjad oleks võinud otsustada, et ei ole mõtet taimi koju valmis osta kuna neid istutada pole võimalik. Käsitööga kauplejad oleks võinud halva ilma korral ümber hinnata väikese ostjate arvuga sündmusele tuleku mõttekuse. Sellisele olukorrale ei leidu head lahendust. Kui ilma jähnenemist võib ilmateadet jälgides aimata, saab teha mõningaid olukorda leevendavaid tegevusi: lükata talupäeva toimumine edasi sobivamale ajale, ärgitada veebikeskkonnas üleskutsetega kohalikke külalisi taimi koju valmis ostma või nautima eeskava, paigutada kauplaid rahvamajja.

2.3. Sündmuse konkurendid

Jakobsoni talupäev on kevadine taime-ja käsitöölaad. Sellest tulenevalt on kauplaid leidmisel konkurentideks kõik Eestis mai kuus toimuvad laadad, millest suurim on Türi lillelaad. Talupäeva toimumise kuupäev on mai kuu teises pooles olev pühapäev. Samale päevale langeb ka Türi lillelaada toimumine.

Türi lillelaad on pikaajalise traditsiooniga sündmus, mis 2014. aastal toimus 37. korda. Lillelaada kauplaid arv ületab talupäeval kauplaid arvu mitmekordselt. Lillelaadale

kauplemiskohtade broneerimine algab juba märtsis ja aprilli lõpuks on kõik kohad broneeritud.

Talupäeva ja lillelaada samal nädalavahetusel toimumise tõttu on paljud talupäevale oodatud kauplajad juba broneerinud kohad lillelaadale. Lillelaada kauplemiskoha hind on olenevalt kaubagrupist kuni 20 korda kallim kui talupäeva kauplemiskoht. (Türi lillelaada müügikohtadele broneerimise info, 2015)

Jakobsoni talupäeva külastatavust Türi lillelaad oluliselt ei mõjuta. Talupäeva külastajateks on valdavalt Torma valla elanikud, kes tulevad kodu lähedalt vajalikke taimi soetama.

2.4. Sündmusest teavitamine

Talupäeva sihtrühmadeks olid kohalik kogukond, Torma valla elanikud ja Jõgevamaal ning Ida-Virumaal asuvate naabervaldade elanikud, käsitöömeistrid ja väiketootjad. Tabelis 9 „Jakobsoni talupäeva teavitusplaan“ (Lisa 6) toodud andmed iseloomustavad sihtrühmade teavitamiseks kasutatud kanaleid ning teavitustegevusi ajalises lõikes. Teavituskanalid jaotati teavitusplaanis tasuta ja tasulisteks kanaliteks ning kanalid erinesid sihtgruppide kaupa.

Kauplajate informeerimiseks kasutasime põhiosas tasuta kanaleid nagu veebileheküljed Laad.ee, Laadakaup.ee, fairsearcher.com ning Facebooki grupp Laadarahvas. Korraldajale tundmatute kauplajate tähelepanu äratamiseks tegime flaierid, mida projekti Tugiisik 4 jagas teistel 2014. aasta kevadel toimunud laatadel.

Külastajatele suunatud teavitamine toimus nii veebikeskkonnas kui ajalehtede ja infostendide vahendusel. Torma valla elanike ning Jõgeva maakonna teiste piirkondade elanike teavitamiseks ilmus maakonna ajalehes kahel korral kuulutus. Tabelis mainitud Torma valla Teataja on lehelisa, mis ilmub maakonna ajalehe Vooremaa vahel ning annab võimaluse reklaamida tasuta kõigile ajalehe Vooremaa 10000-le tellijale.

Kohalike vallaelanike ning naabervaldade ja linnade elanike teavitamiseks paigaldasime paberkuulutused Vaiatu lähiküladesse, vallakeskustesse ja linnade avalikele infostendidele. Flaierid ja paberkuulutused lugesime tasuliste teavituskanalite hulka, kuna nende printimisele ja jagamisele tuli teha täiendavaid kulutusi.

Kohaliku kogukonna ning Torma valla väikeettevõtjate informeerimiseks kasutasime teavitusplaani alusel aktiivselt tasuta võimalusi Facebooki lehtedel ja gruppides Vaiatu Küla Selts, Torma tegijad, Parem Torma kõigile ning veebilehekülgi jakobsonitalupaev.edicy.co, vaiatu.eu, Torma.ee.

Ida-Virumaa naabervaldade elanike ja kauplejate ning teiste eesti piirkondade potentsiaalsete huviliste tähelepanu äratamiseks tellisime reklaami raadio Elmar Kesk-Eesti piirkonnale. Raadioreklaami eesmärk oli suurendada talupäeva külastajate arvu teiste piirkondade elanike kaudu.

Lisaks paigaldasime infotahvli Jõgeva-Mustvee maantee äärde kasutades kohaliku kauplestatatsiooniarset reklaamalust. Infotahvel on korraldajal olemas varasematest aastatest ning selle paigaldamisega täiendavaid kulusid ei tekkinud.

3. SÜNDMUSE MÕJU

Poliitikauuringute keskuse Praxis SA koostatud juhendist „Eesti sotsiaalsete probleemide lahendamiseks tegelevate kodanikuühenduste mõju hindamise alused ja teoreetiline mudel“ (2011) selgub, et paljud kodanikuühendused tuginevad oma mõju tutvustades sisetundele ja usule tegevuste kasulikkuse osas. Vaiatu Küla Selts ei ole selles suhtes erand. Kuigi sündmuse kui projekti tulemusi on hinnatud, ei ole läbi viidud sündmuse sotsiaal-majandusliku mõju hindamist. Sellest tulenevalt saan anda toimunud sündmusele järelhinnangu, mis tugineb isiklikule tundmusele ja vestlustele sündmustest osavõtjatega.

Eelpool mainitud Praxis SA juhendi (2011) põhjal on sotsiaalne ehk ühiskondlik mõju muutus kasusaaja: inimese, rühma või organisatsiooni, elus, mille on toonud kaasa sekkumine. Mõju võib olla seotud sekkumise eesmärgiga või olla sekkumise ettenägematu tagajärg. Ettenägematud muutused võivad puudutada ka inimesi, kes ei kuulu sihtrühma hulka. Mõju võib olla nii positiivne kui ka negatiivne.

Eesti Konjunkturiinstituudi koostatud dokumendi „Eestis toimuvate kultuuri ning spordisündmuste regionaalse mõju hindamine ning analüüs“ (2012) põhjal sõltub ürituse mõjukus piirkonnas paljuski pealtvaatajate arvust, sellest, kas on tegemist massiürituse või väikesele sihtgrupile suunatud üritusega, samuti avaldavad mõju ürituse maine ja ajalugu.

Olulisimaks mõjuks võin pidada mõju sündmuse korraldanud Vaiatu Küla Seltsi maine ja tuntuse kujundamisele. Selts on võtnud sündmuse korraldamise üle omavalitsuselt. Torma valla teistes piirkondades puudub kevaditi sündmus, millel oleks samas suurusjärgus külastajate arv. Traditsioonilise sündmuse järjepideva korraldamisega näitab selts ennast avalikkusele võimeka organisatsioonina ning omavalitsusele hea partnerina.

Sündmuse toimumise tulemusel on suurenenud Torma valla elanike teadlikkus Vaiatu küla kohta ning elanike huvi seltsitegevuse vastu, mis mõjutab edaspidi Vaiatus korraldatavatest sündmustest osavõttu.

Sündmusel on mõju Torma valla kultuuri - ja harrastustegevusele. Talupäeval esinemine mõjutab kohalikke harrastusrühmi. Esinemiseks valmistatakse pikema tööplaani alusel ning võimalus esineda tõstab harrastajate tuntutust talupäeva külastajate hulgas. Tuntuse

suurenemine on harrastajatele oluline kuna motiveerib harrastajaid edaspidisele tegevustele, mis omakorda mõjutab rahvamajade tööd.

Selts on sündmuse korraldamisel järginud põhimõtet, et oma piirkonna ettevõtetele tuleb pakkuda võimalust sissetulekute suurendamiseks. Talupäeval osaleb iga-aastaselt ettevõttena Vaiatu kauplus. Omaniku sõnul tunnetab ta talupäeval kasumi kasvu kauplust külastavate isikute suurenenud arvu ja ostude kaudu kuigi ei saa majanduslikku kasu talupäeva laadal müügiletiga osalemisest. Talupäeva külastajate arvelt on kauplusel nii märgatav käibe tõus, et ettevõtja toonitab vajadust korraldada sündmust ka edaspidi.

Kohalikele käsitöömeistritele kauplemisvõimaluse pakkumine mõjutab lisaks sissetuleku teenimisele nende tuntust väikeetevõtjana. Siiski on sündmuse mõju majanduse ja ettevõtluse edendamisele vähene. Elanikud keskenduvad laadal vajalike taimede ostule ega kuluta oluliselt käsitööesemetele ostule. Kahjuks ei ole õnnestunud oluliselt suurendada kohalike väiketootjate müüki väljastpoolt Torma valla piire tulnud ostjate arvelt. Sündmusel ei ole olulist mõju piirkonna tööhõivele kuna sündmusel kauplemiseks vajalik toodang toodetakse tavapärase tööjõuga. Siiski on Vaiatu Küla Seltsi tegevusel kaudne mõju tööhõivele kuna selts pakub koostöös Torma vallavalitsusega pikaajalistele töötutele ühiskondlikel töödel osalemise võimalust suurendades seeläbi töötute tööharjumust. Samuti on sündmusel mõju Torma valla päevakeskuse tegevusele. Torma valla päevakeskus korraldab vähese töövõimekusega isikute igapäevast tööharjutust ning osaleb igal aastal oma väljapanekuga Jakobsoni talupäeval. Talupäevaks ette valmistumine annab päevakeskuse hoolealustele tegevust talveperioodil.

Sündmuse keskendatus taimemüügile omab mõju külastajate aiandustegevusele, innustades neid tegelema keskkonnasäästlike toiduainete kasvatamisega.

Sündmusest ei teki märkimisväärsed mõjusid keskkonnale. Märgata võib vähest prügi hulga suurenemist. Kuigi talupäeva päeval külastatakse Vaiatu külakeskust tavapärasest suurema hulga autodega, ei mõjuta see asjaolu külaelanikke. Külastajate sõidukid mahuvad Vaiatu rahvamaja juures olevasse parklasse ega takista külaelanike liiklemist.

Kokkuvõtteks võin öelda, et sarnaselt Eesti Konjunkturiinstituudi analüüsis (2012) välja toodule on sündmusel mõju piirkonna tuntuse ja maine kujundamisel, kultuurialase tegevuse edendamisel ning elanike kultuurihuvi tõstmisel.

4. ENESEREFLEKSIOON

2014. aastal korraldasin sündmust Jakobsoni talupäev teist korda. Sündmuse peakorraldajana püüdsin kasutada Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kultuurikorraldaja erialal õpitut. Ettevalmistusprotsessis oli mulle abiks eelmisel aastal saadud kogemus.

Teiste kultuurikorraldajatega suheldes selgus, et mitmel pool kasutatakse laadade korraldamisel professionaalsete laadakorraldajate abi. Sellise tegutsemise puhul jääb ka sündmusest saadav tulu korraldusfirmale. Vaiatu Küla Seltsile selline tegutsemisviis ei sobinud kuna oluline eesmärk oli ka omatulu teenimine.

Korraldusperioodi jooksul vaevas mind kahtlus, kas nii suure hulga vabatahtliku töö panustamine on võrdne saadava kasuga. Edaspidisteks aastateks tuleb hästi läbi mõelda, kas Vaiatu Küla Seltsil oleks võimalik tasustada korraldustöös osalevaid inimesi. Talupäeva korraldades õppisin hindama saadavat mitterahalist kasu ja mõistma sündmusega piirkonnale avaldatavat mõju.

Igal aastal tunnetab meeskond riski, et talupäevale ei registreeru piisavalt kauplejaid. See on tingitud asjaolust, et kauplejad jälgivad ilma- ja laadainfot ning püüavad valida kõige kasumlikumat kohta registreerudes laadale vahetult enne talupäeva toimumist. Mina tunnen ennast korraldajana sel puhul abituna kuna tahaksin juba eelnevalt astuda samme olukorra parandamiseks.

Sündmuse peakorraldajana sooviksin rohkem taotleda toetust Kohaliku Omaalgatuse Programmist, mille abil anda talupäevale lisaväärtust erinevate töökodade korraldamisega. Seltsi juhatuse esimehena pean aga kaaluma, kas taotlused esitada talupäeva või mõne teise ettevõtmise hüvanguks. 2014. aastal jäi minul seetõttu toetusprojekt esitamata.

Hea meel oli märgata, et kui meeskonna liikmetel tekkis korraldamise käigus probleeme, siis oli mul pakkuda lahendusi tänu Viljandi Kultuuriakadeemias õpitule. Sageli piisas ka ainult meeskonnaliikme julgustamisest.

Enda kohta pean küll märkima, et olen korraldades kannatamatu ja soovin saada kiireid tulemusi. Lisaks soovin kontrollida meeskonnaliikmete tegevust. Kannatamatuse vastu aitas hästi ajalises lõikes koostatud tegevusplaan, mille abil sai tegevuste tähtaegadel silma peal hoida. Meeskonnaliikmete tegevuste tulemuslikkuse jälgimine osutus aga mõnel puhul kasulikuks kuna selgusid pisiasjad, millele muidu ei oleks tähelepanu pööratud.

Jakobsoni talupäeva korraldamine andis mulle väärtusliku õppetunni. Korraldamisel saadud teadmisi ja kogemusi saan kasutada edaspidise töö juures kultuurikorraldajana ja Vaiatu küla heaolu eest seistes.

KOKKUVÕTE

Alapeatükis 2.2 kirjeldatud projekti eesmärk oli: kogukond on saanud võimaluse veeta mõnus päev perega värskes õhus, nautida eeskava ning osta tarvilikke taimi ja käsitööd ning selts on teeninud omatulu. Projekti väljundid on 18. mail 2014 toimunud talupäev, 45 kauplejat, 200 külastajat, toimunud eeskava, toimunud Jakobsoni piiraka konkurss ning teenitud omatulu. Kokkuvõtteks võib väita, et 2014. aastal toimud Jakobsoni talupäev oli igati korda läinud.

Võrreldes eelnevate aastatega, on talupäeva korraldamine muutunud oskuslikumaks. Vajalikud tegevused teostatakse meeskonna poolt tegevusplaani alusel. Teavitamiseks otsitakse uusi lahendusi. Eriti populaarseks on osutunud Jakobsoni piiraka konkurss, millega alustati 2012 aastal. Konkursist osavõtjate hulk on igal aastal kasvanud.

Suurenenud on seltsi teenitud omatulu, mis põhiosas teenitakse laadaloosi müügiga.

Kuigi sündmus täitis oma eesmärgid, näeb Vaiatu Küla Selts vajadust sündmust arendada. Seltsi eesmärk on koguda ja säilitada piirkonnale iseloomulikke pärandit. Eesmärgi täitmiseks soovib selts järgnevatel aastatel sündmust arendada uute tegevuste juurutamisega. 2015. aasta talupäevale on uuesti lisatud õppetegevus- tõrvaseebi keetmise töökoda vabas õhus, millest kõik soovijad saavad osa võtta. Seeläbi suurenevad kogukonna teadmised ajaloolistest seebi tootmisviisidest. Järgmistel aastatel võetakse kavva uued õppetegevused.

Jakobsoni piiraka konkursi arendusena hakatakse koguma oma piirkonnale iseloomulike roogade retsepte. Retseptidest koostatakse Vaiatu küla retseptiraamat ja sobivad road võetakse Vaiatu Kogukonnaköögi menüüsse. Selle tegevusega kogutakse ja säilitatakse kohalikku toidukultuuriga seotud pärandit.

2015. aastal annetatakse iga kümnendalt müüdud laadaloosilt summa 2016. aastal toimuva II Naiste Tantsupeo toetuseks. Loosimise käigus teavitatakse talupäeval osalejaid tulevase sündmusest. Sellega aidatakse kaasa 2016. aastal Jõgeva maakonna ühe olulisema sündmuse korraldamisele. Naiste Tantsupidu toob maakonda üle kolme tuhande tantsija, mille kaudu suureneb kohalike ettevõtjate sissetulek ja maakonna tuntus kultuurisündmuste osas.

Selts mõtestab uuesti läbi tegevused, mida on vaja teha suurendamiseks talupäeva ostjaskonda. Talupäeva ostjaskonda on vaja suurendada, et kohalikel kauplejatel suureneks müügivõimalus ning teiste piirkondade ostjate abil suureneks Vaiatu piirkonna inimeste sissetulek.

Sündmuse oskuslikku korraldamist takistab asjaolu, et meeskonnaliikmed on vabatahtlikud ja töötavad igapäevaselt muudes ametites. Vabatahtlikuks tööks jääb meeskonnaliikmetel piiratud aeg ning kõik seltsi aktiivsed liikmed väsivad periooditi liigsest töökoormusest. Meeskonna valimise eelduseks olid liikme isiklikud oskused ja valmidus panustada vaba aega. Siiski ei ole liikmete isiklikud oskused piisavad kõikide ülesannete täitmiseks ja seetõttu võib esineda korraldusperioodil arusaamatusi.

Meeskond sai olulise õppetunni suhtlusel meediaväljaande esindajaga. Maalehe ajakirjaniku koostatud teksti ei palutud saata kontrollimiseks e-postile. Ilmunud tekstilõigus esinesid olulised faktead. Samalaadseid probleeme on seltsil esinenud ka ajalehega Torma valla Teataja, kus tihti kujundatakse ümber teksti ja kuulutusi, mille tõttu tekivad vead ja moondub info sisu.

Tellitud raadioreklaami ärajäämine eestrist, oli risk, millega keegi korraldajatest ei osanud arvestada. Peakorraldaja isiklik huvi raadio kuulamisel viis avastuseni, et tellitud töö eestrisse ei jõudnud ja vea sai parandada.

KASUTATUD ALLIKAD

Brooks, I. 2006. *Organisatsioonikäitumine. Üksikisik, rühm ja organisatsioon*. Tallinn: Tänapäev

Eesti etümoloogiasõnaraamat. 2015. <http://www.eki.ee/dict/ety/index.cgi?Q=piirakas> (03.05.2015)

Keskmine brutokuupalk ja brutotunnipalk, kvartal. 2015. <https://www.stat.ee/36716> (03.05.2015)

Jõgeva Maavalitsus, Jõgevamaa Omavalitsuste Liit, Jõgevamaa Arendus- ja ettevõtluskeskus. Jõgevamaa Arengustrateegia 2020+. 2010. Tartu: Konsultatsiooni ja koolituskeskus Geomedia

Kaarna, R., Rozeik, H., Uus, M. 2011. *Eesti sotsiaalsete probleemide lahendamisega tegelevate kodanikuühenduste mõju hindamise alused ja teoreetiline mudel*. Tallinn: Poliitikauuringute keskus Praxis SA

Kogukonnateenus. Eesti Külaliikumine Kodukant koduleht. http://kodukant.kovtp.ee/otsing?p_p_auth=q4aRHdUr&p_p_id=101&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&_101_struts_action=%2Fasset_publisher%2Fview_content&_101_assetEntryId=3824417&_101_type=content&_101_urlTitle=kogukonnateenus&redirect=http%3A%2F%2Fkodukant.kovtp.ee%2Fotsing%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1%26_3_groupId%3D1727611%26_3_keywords%3Dkogukonnateenus%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch&inheritRedirect=true. (02.04.2015)

Kuidas viia läbi projekti riskianalüüsi? BCS Koolitus koduleht. http://www.e-uni.ee/e-kursused/eucip/juhtimine/551_kuidas_viia_lbi_projekti_riskianalsi.html (29.04.2015)

Laadal kauplejale. Türi aianduse ja mesinduse seltsi koduleht. http://www.tyirilillelaad.ee/?page_id=212 (22.03.2015)

Mittetulundusühingute seadus. Riigi Teataja. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13278757?leiaKehtiv> (02.04.2015)

Perens, A. 2001. *Projekti juhtimine*. Tallinn: Külim

Salla, S. 2007. *Projektijuhtimine. Praktiline käsiraamat näidisprojektiga*. Tallinn: TLÜ Kirjastus

Torma valla arengukava aastateks 2015-2023, <http://torma.kovtp.ee/arengukava-2015-2023>.
(22.03.2015)

Tutvustus ja asukoht. Torma valla koduleht. <http://torma.kovtp.ee/et/tutvustus-ja-asukoht>,
(22.03.2015)

Vadi, M. 2001. *Organisatsioonikäitumine*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Vaiatu küla arengukava aastateks 2010-2015, <http://www.vaiatu.eu/Kula-arengukava-2010-2015>, (22.03.2015)

Üksvärav, R. 2004. *Organisatsioon ja juhtimine*. Tallinn: TTÜ kirjastus

LISAD

Lisa 1 Sündmuse korraldamisega seotud tegevused ajalises lõikes

Tabel 2 Projekti planeerimisperioodi tegevused ajalises lõikes

Aeg	2013 aasta kuud						2014 aasta kuud ja nädalad																				
	5	6	9	10	11	12	1	3	4	mai 1. nädal				mai 2. nädal							mai 3. nädal						
										1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Tegevus																											
Rahastamise taotluse esitamine valla eelarvesse																											
Tänukirja ja aukirja kavandi koostamine																											
Tänukirjade ja aukirjade trükkimine																											
Piiraka konkursi ja laadaloosi sponsorkontaktidega tegelemine																											
Piiraka konkursi auhindade sorteerimine																											
Piiraka konkursi tarvikute hankimine																											
Atraktsioonid: batuudi otsimine																											
Atraktsioonid: suhkruvati müüja otsimine																											
Atraktsioonid: näomaalingute tegija otsimine																											

Tabel 3 Sündmuse läbiviimisega seotud tegevused kellaajalises lõikes

Kellaaeg	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Vastutaja
Tegevused											
Müüjatele lauade välja vedamine											Liige 4
Müüjate juhatamine kohtadele											Liige 1
WC viitade paigaldamine											Liige 4
Publiku pinkide välja vedamine											Liige 4
Piiraka konkursi telgi paigaldamine											Liige 2 ja Liige 3
Jakobsoni piiraka konkursi läbiviimine											Liige 2 ja Liige 3
Jakobsoni piiraka konkursi auhindamine											Liige 2 ja Liige 3
Helitehnika jaoks laudade valmis panemine											Liige 4
Päevakava üles riputamine											Peakorraldaja
Esinejate vastuvõtmine											Peakorraldaja
Eeskava plaanipärase toimumise jälgimine											Peakorraldaja
Loosipileti müügi koha valmis panemine											Liige 4
Loosipiletite müümine											Vabatahtlik

[illegible]

Tabel 4 Sündmuse toimumise järgsed tegevused ajalisel lõikes

Aeg	2014 aasta nädalad			
Tegevused	21	22	32	49
Projekti kokkuvõtete tegemine				
Sponsoritele tänukirjade saatmine				
Artikli kirjutamine ajalehte Torma valla Teataja				
Jõulukaartide saatmine sponsoritele				

Lisa 2 Sündmusega seotud riskide määratlemine ja meetmete kavandamine

Tabel 5 Riskide määratlemine ja meetmete kavandamine

Riskid sündmuse ettevalmistamisel	Esinemise tõenäosus	Mõju	Meetmed riski esinemise tõenäosuse või mõju vähendamiseks
Meeskonnaliige ei saa korraldamisest osa võtta	suur	suur	Eelnevalt rääkida läbi teiste seltsi liikmetega, kellel oleks võimalust korraldamisest osa võtta. Asendada meeskonnaliige teise seltsi liikmega või tugiisikuga.
Sponsoritelt ei saa piisavat auhindu laadaloosi korraldamiseks	suur	suur	Eelnevalt koostada nimekiri lisavõimalustest: isiklik käsitöö, partnerite meened, kohalikud talukaubad jne. Sündmuse ajal on veel võimalik küsida annetusi kauplejatelt.
Planeeritud rahastust ei saada	suur	väike	Korraldada eeskava kohalike isetegevuslaste baasil, mitte võtta tasulisi esinejaid ja atraksioone. Eelistada teavitamises tasuta kanaleid, küsida sponsorlust reklaamiks maakonna ajalehelt.
Riskid sündmuse toimumise päeval	Esinemise tõenäosus	Mõju	Meetmed riski esinemise tõenäosuse või mõju vähendamiseks
Ilm on ootamatult väga külm, sellepärast ei ole taimede ostmise vastu huvi, publikut või kauplejaid ei tule.	suur	suur	Jälgida ilmateadet, et saaks teha muudatusi. Muuta päeva või kauplejate liigitust. Käsitööga kauplejad mahuvad rahvamajja, väiksemate taimedega kauplejad rahvamaja fuajeesse. Publikule panna üles operatiivselt teated toimumise kohta Facebooki jt veebikeskkondadesse. Külma ilmaga ei saa publik ka oma planeeritud aiatöid teha, saavad tulla laadale. Rõhutada tõmbenumbrina laadaloosi, millel on head auhinnad, toimumist.

Laadapäeval sajab vihma, kauplejad saavad märjaks.	suur	keskmine	Paljudel kauplejatel on varjualused, väikekraami müüjad saab paigutada rahvamajja suurde saali, fuajeesse ja jalutussaali.
Laadapäeval sajab vihma, esinejad saavad märjaks.	suur	keskmine	Esinejad võimalik paigutada lavale, mitte lavaesisele platsile, laulukoor esinema terrassile. Väga halva ilma korral saab eeskava korraldada rahvamaja saalis.
Piirakakonkursi žürii liige jääb haigeks/ei tule kohale	suur	väike	Žürii saab valida publiku hulgast.
Laadale ei registreeru piisavalt kauplejaid.	keskmine	suur	Viimasel nädalal võtta isiklikult ühendust kauplejatega.
Laadapäeval sajab vihma, helitehnika saab märjaks.	keskmine	keskmine	Kõlarid paigutada lavale katuse alla, mitte lava ette.
Laadale registreerunud kauplejatest osa ei tule kohale, täitmata laadakohad peletavad ostjaid.	keskmine	keskmine	Kohale tulnud kauplejad saavad suuremad kauplemisplatsid
Ühe esinejaga juhtub midagi, ei tule kohale või hilineb	keskmine	keskmine	Eeskava saab nihutada 10-15 minutit, loosipausid pikemad teha.
Laadapäeval on elektrikatkestus, esinejad ei saa saatemuusikat.	väike	väike	Esinejate saatemuusika saab panna mängima automakist
Laadapäeval on elektrikatkestus, toiduainete müüjatel võib kaup rikkuma hakata	väike	väike	Toiduainete müüjatel soovitada kaasa võtta omad generaatorid, vajadusel tuua generaator külaelaniku x käest. Lisakulu! Eelnevalt kokku leppida generaatori omanikuga ja varuda kütus.

Kõikide esinejatega juhtub midagi, ei tule kohale	väike	suur	Eeskava jääb ära. Päevajuht saab intervjuuerida kaupleid ja külastajaid, kiita kaupu. Laadaloosi auhindade väljakuulutamist saab teha ajaliselt pikemaks. Laadamelu tekitamiseks saab esitada muusikat helikandjalt. Eelnevalt uurida kohalikult akordionistilt ja kapellilt, kas nad on sünnimuse päeval vabad.
---	-------	------	--

Lisa 3 Sündmuse korraldamise eelarve ja selle täitmine

Tabel 6 Sündmuse korraldamise eelarve ja selle täitmine

Eelarve				Tegelikud kulud ja tulud			
Kululiik	Kogu-summa	tululiik	summa	kululiik	summa	tululiik	summa
Tantsurühma transpordikulu/ bensiin	20.00	Kauplejatel saadavad platsimaksud 50x5.-	250.00	Tantsurühma transpordikulu/ bensiin	20.00	Kauplejatel saadud platsimaksud 45x5.-	225.00
Päevajuhi tasu	75.00	Valla toetus eelarvest	200.00	Päevajuhi vabatahtlik töö 1 in x 5 tundi x 5,58 €	27.90	Valla toetus eelarvest	200.00
Päevajuhi kostüümi laenutamise tasu	6.39	Loosipiletite müük	500.00	Päevajuhi kostüümi laenutamise tasu	6.39	Loosipiletite müük	434.00
Esineja tasu	200.00	Sponsorite rahaline toetus	50.00	Esineja tasu /helitehnika rent	150.00	Sponsori 15 rahaline toetus	30.00
Helitehnika rent	200.00	Laadaloosi sponsorite esemeline toetus	300.00	Vabatahtlik töö 5 in x 4 tundi x 20 päeva x 5,58 €	2232.00	Laadaloosi sponsorite esemeline toetus	943.30
Raadiomikrofoni rent	10.00	Jakobsoni piiraka sponsorite esemeline toetus	50.00	Raadiomikrofoni rent	10.00	Jakobsoni piiraka sponsorite esemeline toetus	132.00
Autoritasude maksmine	13.75	Valla mitterahaline toetus plakatite trükkimisel	30.00	Autoritasude maksmine	13.75	Valla mitterahaline toetus plakatite trükkimisel	30.00
Meened esinejatele	50.00	Isiklikud heakorra töövahendid	10.00	Meened esinejatele	11.70	Vabatahtlik töö 5 inx4 tundix20 päeva x 5,58 €	2232.00
Suupisted esinejatele	20.00	Vabatahtlik töö 5 in x 1 tund x 20 päeva x 5.58 €	558.00	Suupisted esinejatele/ võeti eelarvest välja	0	Päevajuhi vabatahtlik töö 1 in x 5 tundi x 5,58 €	27.90
Piirakakonkursi lauanõud	10.00			Piirakakonkursi lauanõud	8.50		

Jakobsoni piiraka sponsorite esimeline toetus	50.00			Jakobsoni piiraka sponsorite esimeline toetus	132.00		
Laadaloosi sponsorite esimeline toetus	200.00			Laadaloosi sponsorite esimeline toetus	200.00		
Reklaam ajalehes Vooremaa	60.00			Reklaam ajalehes Vooremaa	60.00		
Reklaam raadios Elmar	200.00			Reklaam raadios Elmar	180.00		
Tänukirjad, aukirjad, loosipiletid, paberreklaam, flaietid	50.00			Tänukirjad, aukirjad, loosipiletid, paberreklaam, flaietid	30.80		
Välireklaami plakati kujundamine	30.00			Välireklaami plakati kujundamine	30.00		
Laadaplatsi korrastustööd	50.00			Laadaplatsi korrastustööd	48.20		
Korraldamise transpordikulu	50.00			Korraldamise transpordikulu/bensiin	50.00		
Isikliku auto kasutamise kulu	17.00			Isikliku auto kasutamise kulu	17.00		
Korraldamise telefonikulu	50.00			Korraldamise telefonikulu	40.00		
Vahendid laadakohtade märkimiseks	10.00			Vahendid laadakohtade märkimiseks	3.50		
Wc paberid, prügikotid jm heakorrvahendid	10.00			Wc paberid, prügikotid jm heakorrvahendid	8.75		
Isiklikud heakorra töövahendid	10.00			Ostetud heakorra töövahendid	24.00		
Vabatahtlik töö 5 in x 1 tund x 20 päeva x 5.58 €	558.00						
Kokku	1950.10		1979.00	kokku	3304.45		4254.25

Lisa 4 Sponsorluse palvekiri

/Firma nimi, aadress/

Sponsorlusettepanek

Lgp */nimi/*

Pöördume Teie poole ettepanekuga aidata kaasa Jakobsoni talupäeva korraldamisele. Jakobsoni talupäev on Torma vallas hästi tuntud kevadlaad, mida korraldatakse juba üle kümne aasta.

Talupäeva organiseerimise on enda hooleks võtnud mittetulundusühing Vaiatu Küla Selts, kes lisaks laadale hoolitseb ka Vaiatu heakorra eest ning teiste sündmuste elluviimise eest Vaiatu rahvamajas ja pargis.

Ootame sponsorilt võimalusel sobilikke esemeid piletiloosi auhindadeks või rahalisi vahendeid talupäevaga seotud arvete tasumiseks. Nagu rääkisime telefonivestluses, on Vaiatu Küla Seltsil talupäevaga seotud sellised kindlad kulud:

- helitehnika rent 200 €
- päevajuht Jakobsoni tasu 75 €
- talupäeva kuulutused paberkandjal 30 €
- Jakobsoni piiraka konkursi läbiviimine 50 €

Kui teile raamatupidamislikult sobib kirje „MTÜ tegevustoetuseks“ võib valida eelpoolnimetatud kulude osalise tasumise, st. rahaline kanne tehakse Teie kontolt Vaiatu Küla Seltsi arveldusarvele ning sealt tasume oma arved juba ise.

Suurema kulude katmise korral võime vastu pakkuda Vaiatu rahvamaja ruumide kasutusele andmist näiteks jõulupeo või muu sündmuse läbiviimiseks renditasuta. Kõikide sponsorite nimed või logod leiavad äramäkimist talupäeva kodulehel jakobsonitalupaev.edicy.co ning kuulutustel.

Teie heatahtlikkusele ja pikaajalisele koostööle lootes

/nimi/

Vaiatu Küla Selts

Juhatuse liige

vaiatukyla@gmail.com

Lisa 5 Sündmuse sponsorite esemelise toetuse arvestus

Tabel 7 Laadaloosi sponsorite esemelise toetuse arvestus

Toetaja	annetatud esemed	summa /€
Sponsor 1	2 kotti kartulit= 50 kilo x 0,5 €	25.00
Sponsor 2	2 kotti nisu=50 kilo x 0,20 €	10.00
Sponsor3	2 tellimust= 2x 10 €	20.00
Sponsor 4	8 karpi juustu a 200 gr= 8 x 2€	16.00.
Sponsor 5	10 amplitaime= 10 x 2 €	20.00
Sponsor 6	1 ööbimine kahele puhkemajas	58.00
Sponsor 7	5 kg šašlõkki= 5 x 4 €	20.00
Sponsor 8	2 keraamilist toodet= 2 x 10 €	20.00
Sponsor 9	väike väligrill	4.00
Sponsor 10	ajakirja tellimus 6 kuud	16.00
Sponsor 10	6 toodet= 6 x 2 €	12.00
Sponsor 11	3 Barbeque toodet= 3x 2 €	6.00
Spomsor 12	2 kinkekaarti = 2 x 10 €	20.00
Sponsor 13	kosmeetikatooted 3 pk= 3 x 10 €	30.00
Sponsor 14	ristsõna ajakiri 3x3 kuud= 13,50 €	24.30
	ristsõna ajakiri 3x3kuud= 10,80 €	
Sponsor 16	2 ööpäeva puhkemaja suvilas= 2 x 150 €	300.00
Sponsor 17	kruisi pilet neljale = 4 x 50. €	200.00
Sponsor 18	mahla 4 prk = 4 x 8 €	52.00
	taimed 20 tk = 20 x 1 €	
Sponsor 19	voldikud + talgulugude cd= 9 x 10 €	90.00
	Kokku	943.30

Tabel 8 Jakobsoni piiraka konkursi sponsorite esemelise toetuse arvestus

Toetaja	annetatud esemed	summa/€
Sponsor 20	šokolaadid 3 tk x 200 gr= 3 x 2.50 €	7.50
	küpsetusjahud 2 sorti x 6 pk = 12 x 1,5 €	18.00
Sponsor 21	ajakirja tellimus 2 x 3 kuud=6 x 4,5 €	27.00
	raamatud 2 tk = 2 x 15 €	30.00
Sponsor 22	jahupakid 3 sorti = 3 x 2,50 €	7.50
Sponsor 23	siirupid 2 pdl x 2 sorti= 4 x 3 €	12.00
	suhkrud 2 pk x 2 sorti = 4 x 2,50 €	10.00
Sponsor 24	teesegud 5 pk= 5 x 2 €	10.00
Sponsor 25	maitseainete segud 10 pk= 10 x 1 €	10.00
	kokku	132.00

Lisa 6 Jakobsoni talupäeva teavitusplaan

Tabel 9 Jakobsoni talupäeva teavitusplaan

Teavituskanal	Teavitamise aeg	2013 aasta kuud		2014 aasta nädalad											
		5	6	3	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	Sihtgrupp, kellele suunati teavitustegevus														
Telefoni ja e-post	Piiraka konkursi potentsiaalsed sponsorid, varem osa võtnud kauplejad														
Ajaleht Torma valla teataja	Valla elanikkond ja kohalikud kauplejad, Jõgeva maakonna elanikud														
Ajaleht Vooremaa															
Paberreklaam avalikel stendidel															
Raadioreklaam raadios Elmar Ida- ja Kesk-Eesti piirkonnas	Naabervaldade elanikud, väiketootjad ja käsitöömeistri														

	d, valla elanikkond ja kohalikud kauplused, Jõgeva maakonna elanikud														
Banner Jõgeva-Mustvee maantee 20 km-l	Valla elanikkond ja kohalikud kauplused, juhuslikud möödasõitjad														
Flaierid (jagatakse erinevatel laadadel)	Potentsiaalsed kauplused, kellega puudub varasem kontakt														
Veebikeskkonnad															
veebileht Laat.ee	Potentsiaalsed kauplused														
veebileht Laadakaup.ee															
veebileht fairsearcher.com															
Facebook grupp Laadarahvas															
veebileht Kylauudis.ee	Potentsiaalsed kauplused ja külastajad, siseturismi harrastajad														
veebipõhine Maalehe laadakalender															

Facebook Vaiatu Küla Selts	Vaiatu Küla Seltsi tuttavad,														
veebileht jakobsonitalupaev.edicy.co	varasemad kauplejad ja külastajad,														
veebileht vaiatu.eu	kogukonnaliikmed														
Facebook grupp Torma tegijad	Torma valla elanikud,														
Facebook grupp Parema Torma kõigile	kohalikud kauplejad, käsitöömeistrid,														
veebileht Torma.ee	väiketootjad, ettevõtjad														
veebileht Visitjogeva.com	Vaiatu Küla Seltsile														
veebileht http://publik.delfi.ee/news/mistoimub	tundmatud kultuurinautlejad, siseturismi harrastajad														
veebileht Kultuurikava.ee															
veebileht Visitpeipsi.com															

SUMMARY

Jakobson's Farm Fair Day

As my graduate work for the University of Tartu Viljandi Culture Academy in the field of Culture Management I organized Jakobson's Farm Fair Day (*Jakobsoni Talupäev*) on May 18th 2014 in Jõgeva County Torma parish village Vaiatu as a member of the Vaiatu Village Society (*Vaiatu Küla Selts*).

The thesis consists of two parts: a creative-operational part of organizing the event, and a written part.

The written part of thesis consists of 3 chapters. In the first chapter and in its subchapters I have described and analyzed the society as a organization. In the second chapter and its subchapters I described and analyzed the organized event, according to the principles for carrying out the project. The third chapter of the thesis describes the socio-economic impacts of the event in Torma parish and its surroundings.

Vaiatu Village Society, responsible for organizing the event, is a nonprofit organization founded in 2000 to advance and support the village life and community of Vaiatu.

The organized event, Jakobson's Farm Fair Day is a traditional sprint fair where plants, seeds and crafts are sold. Amateur performers were performing. A Fair Lottery, as well as baking contest Jakobson's pie (*Jakobsoni piirak*; *piirak* – pie in Tartu dialect) were organized.

Event organizing team was put together, preparatory activities were planned, the budget was drawn up and risks were assessed. Communication plan for advertising the event was drafted.

The organized event is unique in the region of Torma parish. The event has socio-economic impact on local traders and craftsmen. In following years the Society plans to increase the number of visitors at the expense of neighboring parishes. The event will be complemented with educational activities for the visitors. In 2015, the proceeds from Fair lottery will be used to support the Women Dance Festival (*Naiste Tantsupidu*).

Event organization developed my project execution capabilities. My knowledge and skills of the event organizing work, accounting, budget preparation, and organizing and conducting of meetings were tested and affirmed. The Management Team members obtained new knowledge and skills of writing sponsor letters, organizing and conducting events, and of project management.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina **Liina Abram**

(sünnikuupäev: 28.10.1972)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Jakobsoni talupäev,

mille juhendaja on **Marju Mäger, MA,**

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 07.05.2015